

Joi, 2 martie 2017

P8_TA(2017)0063

Aplicarea programului „Europa pentru cetățeni”

Rezoluția Parlamentului European din 2 martie 2017 referitoare la aplicarea Regulamentului (UE) nr. 390/2014 al Consiliului din 14 aprilie 2014 de instituire a programului „Europa pentru cetățeni” pentru perioada 2014-2020 (2015/2329(INI))

(2018/C 263/04)

Parlamentul European,

- având în vedere articolele 10 și 11 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), care prevăd că „orice cetățean are dreptul de a participa la viața democratică a Uniunii”, că „instituțiile acordă cetățenilor și asociațiilor reprezentative, prin mijloace corespunzătoare, posibilitatea de a-și face cunoscute opiniile și de a face schimb de opinii în mod public, în toate domeniile de acțiune ale Uniunii” și că instituțiile „mențin un dialog deschis, transparent și constant cu asociațiile reprezentative și cu societatea civilă”,
 - având în vedere Protocolul nr. 1 privind rolul parlamentelor naționale în Uniunea Europeană,
 - având în vedere Protocolul nr. 2 privind aplicarea principiilor subsidiarității și proporționalității,
 - având în vedere Regulamentul (UE) nr. 390/2014 al Consiliului din 14 aprilie 2014 de instituire a programului „Europa pentru cetățeni” pentru perioada 2014-2020 ⁽¹⁾,
 - având în vedere Rezoluția sa din 19 ianuarie 2016 referitoare la rolul dialogului intercultural, al diversității culturale și al educației în promovarea valorilor fundamentale ale UE ⁽²⁾,
 - având în vedere Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor cu privire la desfășurarea, rezultatele și evaluarea globală a programului „Europa pentru cetățeni” 2007-2013 (COM(2015)0652),
 - având în vedere articolul 52 din Regulamentul său de procedură, precum și articolul 1 alineatul (1) litera (e) din Decizia Conferinței președinților din 12 decembrie 2002 privind procedura de autorizare a rapoartelor din proprie inițiativă și anexa 3 la aceasta,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru cultură și educație și avizele Comisiei pentru bugete și Comisiei pentru afaceri constituționale (A8-0017/2017),
- A. întrucât programul „Europa pentru cetățeni” este un program unic, cu o puternică încărcătură simbolică, constituind o experiență de receptare a dezbaterii societății civile, deoarece stimulează gândirea critică asupra proiectului european, a istoriei sale și a istoriei mișcărilor și ideilor care l-au constituit și contribuie la o mai bună înțelegere a procesului decizional european, prin îmbunătățirea condițiilor participării civice și democratice la nivelul Uniunii;
- B. întrucât programul „Europa pentru cetățeni” urmărește consolidarea sentimentului de cetățenie și apartenență europeană, creșterea solidarității, a toleranței și a respectului reciproc, promovarea unei mai bune înțelegeri a UE, a originii, dezvoltării, valorilor, instituțiilor și competențelor sale, precum și stimularea unui dialog activ între cetățenii UE; întrucât activitățile din cadrul programului pot fi considerate ca făcând parte din învățarea informală pe tot parcursul vieții în domeniul cetățeniei;
- C. întrucât campania „un euro per cetățean” pentru programul „Europa pentru cetățeni” urmărește să transmită un puternic mesaj simbolic cu privire la ascultarea vocii cetățenilor în Europa;

⁽¹⁾ JO L 115, 17.4.2014, p. 3.

⁽²⁾ Texte adoptate, P8_TA(2016)0005.

Joi, 2 martie 2017

- D. întrucât actuala expansiune a „euroscepticismului” – reflectată de forțele antieuropene care pun în discuție existența însăși a proiectului european și care a culminat recent cu votul pentru Brexit – relevă importanța acestor programe și acutizează necesitatea de a stimula dezvoltarea unui sentiment comun al identității europene, de a reflecta asupra cauzelor pierderii credibilității Uniunii Europene, de a încuraja participarea civică și de a lansa o dezbatere aprofundată cu privire la valorile europene, care ar trebui să implice întreaga societate civilă și instituțiile însele – alături de o campanie privind funcționarea instituțiilor UE – evidențiind totodată oportunitățile oferite de apartenența la UE;
- E. întrucât înainte de aderarea unei țări la Uniunea Europeană este necesară o pregătire temeinică și cuprinzătoare cu privire la chestiunile legate de memoria istorică, acceptarea trecutului și asigurarea unei participării active a cetățenilor la viața civică a țării respective;
- F. întrucât, în conformitate cu articolul 11 din TUE, instituțiile UE au obligația de a acorda cetățenilor și asociațiilor reprezentative posibilitatea de a realiza schimburi publice de opinii în toate domeniile de acțiune ale Uniunii; întrucât această dispoziție implică, de asemenea, obligația instituțiilor UE de a se angaja într-un dialog deschis, transparent și constant cu societatea civilă, precum și obligația Comisiei de a efectua consultări ample cu toți actorii implicați;
- G. întrucât articolul 20 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE) stabilește statutul fundamental al cetățeniei Uniunii și descrie în detaliu drepturile aferente și întrucât o mai bună înțelegere a UE și a valorilor sale constituie o condiție importantă pentru ca cetățenii să aibă puterea reală de a-și exercita drepturile;
- H. întrucât cetățenia activă, educația pentru cetățenie și dialogul intercultural sunt esențiale pentru construirea unor societăți deschise, favorabile incluziunii și rezistente;
- I. întrucât actualul program se bazează pe articolul 352 din TFUE, care îi conferă Parlamentului doar dreptul să își exprime poziția în cadrul procedurii de aprobare și care a fost contestat vehement de Parlament în momentul în care propunerea a fost înaintată de Comisie, fiind în clară contradicție cu natura democratică a programului;
- J. întrucât evaluarea ex-post efectuată de Comisie a confirmat relevanța obiectivelor programului și faptul că, fiind diferit de alte programe în ceea ce privește domeniul său de aplicare, obiectivele, activitățile și grupurile-țintă, a permis lansarea unor inițiative care nu ar fi putut fi finanțate în altă parte;
- K. întrucât, ca urmare a reducerilor bugetare cauzate de negocierile privind cadrul financiar multianual (CFM) 2014-2020, pachetul financiar pentru programul „Europa pentru cetățeni” a fost redus cu aproximativ 29,5 milioane EUR; întrucât pachetul financiar limitat, de 185,47 milioane EUR, al programului reprezintă doar 0,0171 % din CFM;
- L. întrucât s-a remarcat că statele membre tind să nu mai participe la cofinanțarea acestor proiecte și că autoritățile locale se găsesc în dificultate atunci când este vorba de proiecte europene cu rate ridicate de cofinanțare;
- M. întrucât, ca o consecință a reducerii pachetului financiar, numărul de proiecte care au putut fi finanțate în 2014 a scăzut cu aproape 25 % în comparație cu programul precedent;
- N. întrucât învățarea non-formală și informală, precum și voluntariatul, sportul, artele și cultura oferă multe oportunități în ceea ce privește educația pentru cetățenie și cetățenia activă;
- O. întrucât sunt necesare noi sinergii cu alte programe și o mai bună comunicare cu alte direcții generale pentru a elimina suprapunerile și a crește impactul programului;

Joi, 2 martie 2017

- P. întrucât înfrățirea internațională între orașe și municipalități (înfrățirea orașelor – Rețelele de orașe) s-a dovedit a avea o reală valoare, îmbunătățind înțelegerea reciprocă între localități și promovând relațiile de prietenie și cooperare;

Principalele concluzii

1. subliniază că fondurile totale disponibile (185,47 milioane EUR) pentru singurul program consacrat în întregime cetățeniei europene, și anume programul Europa pentru cetățeni, sunt neglijabile în comparație cu alte programe de educație și cultură, cum ar fi programele Europa Creativă (1,46 miliarde EUR) și Erasmus+ (14,7 miliarde EUR), ceea ce va conduce la înșelarea așteptărilor candidaților;
2. salută faptul că, în primii doi ani ai noului său ciclu de finanțare, programul „Europa pentru cetățeni”, conceput pentru a strânge legătura între instituțiile UE și cetățenii europeni, pare să funcționeze bine, înregistrând un mare număr de cereri de participare și proiecte de bună calitate și bine executate;
3. recunoaște că principalul obstacol pentru o desfășurare reușită a programului este alocarea financiară insuficientă și regretă profund faptul că aceasta a fost redusă cu 13,7 % în CFM 2014-2020, conducând la diminuarea semnificativă a numărului de proiecte finanțabile, ceea ce înseamnă că nu se poate răspunde favorabil numărului ridicat de cereri, creând frustrare pentru candidați care au proiectele valoroase;
4. observă că, din cauza constrângerilor bugetare, numărul total al proiectelor finanțate este prea redus pentru a atinge obiectivele ambițioase ale programului și că numai aproximativ 6 % din proiectele legate de „Memoria europeană” și „Societatea civilă” au putut fi finanțate în 2015, nivel foarte scăzut în comparație cu rezultatele programului Europa Creativă în același an (19,64 % pentru Cultură și 45,6 % pentru MEDIA); subliniază că finanțarea pentru aceste două componente ale programului „Europa pentru cetățeni” ar trebui majorată considerabil în concordanță cu ambițiile programului;
5. recunoaște succesul proiectelor de înfrățire a orașelor pe întreg teritoriul UE și invită statele membre să promoveze inițiativa în cadrul municipalităților și să faciliteze cooperarea;
6. salută buletinul informativ al programului Europa pentru cetățeni și baza de date a proiectelor finanțate, lansate de Comisie;
7. subliniază că punctele naționale de contact (PNC) pentru programul „Europa pentru cetățeni” au un rol important în informarea mai bună publicului, oferind asistență și consiliere potențialilor solicitanți (în special pentru solicitanții din țările vizate care fac acest lucru pentru prima oară), precum și asociațiilor europene și naționale ale administrațiilor locale și regionale și organizațiilor societății civile;
8. salută concepția multidisciplinară a programului, claritatea și simplitatea formularului de candidatură și a cerințelor de raportare, precum și axarea sa pe activități specifice;
9. salută faptul că prioritățile definite pentru cele două componente ale programului, „Memoria europeană” și „Angajamentul democratic și participarea civică”, care erau anterior modificate anual, au devenit acum multianuale și se vor aplica pe întreaga perioadă rămasă a programului (2016-2020);
10. recunoaște că impactul programului continuă să fie proporțional ridicat, fapt demonstrat de implicarea, în 2015, a unui număr estimat la 1 100 000 de participanți la cele 408 de proiecte selectate; consideră, de asemenea, că numărul mare de candidaturi - 2 087 în 2014 și 2 791 în 2015 – și calitatea proiectelor indică existența unui interes ridicat pentru program și necesitatea de a aloca mai multe resurse umane și financiare programului, pentru a crește numărul proiectelor finanțate;

Recomandări

Aspecte juridice ale desfășurării

11. recomandă ca următoarea generație a programului „Europa pentru cetățeni” să fie adoptată cu un temei juridic care să-i permită Parlamentului să fie implicat în adoptarea programului în calitate de colegislator, în cadrul procedurii legislative ordinare, pe o poziție de egalitate cu Consiliul; încurajează Comisia Europeană să analizeze soluțiile posibile pentru a atinge acest obiectiv;

Joi, 2 martie 2017

Aspectul financiar al desfășurării

12. consideră că proiecte de înaltă calitate au fost respinse din cauza lipsei unei finanțări satisfăcătoare în cadrul programului „Europa pentru cetățeni”, cum ar fi proiectele din cadrul componentelor „Memoria europeană” și „Societatea civilă” (6 % rată de succes, față de 19,64 % pentru Cultură și 45,6 % pentru MEDIA, în cadrul programului Europa Creativă); în ceea ce privește rolul decisiv al acestui program ca condiție a participării cetățenilor la viața democratică a Uniunii, consideră că va fi necesară o creștere semnificativă a bugetului actual pentru a atinge un nivel mai ridicat; invită, prin urmare, Comisia, Consiliul și statele membre să aibă în vedere o finanțare totală de aproximativ 500 de milioane EUR pentru programul „Europa pentru cetățeni” în următorul CFM, ceea ce reprezintă doar 1 euro per cetățean;

13. subliniază obiectivul comun și sinergia potențială a Inițiativei cetățenești europene (ICE) și programului „Europa pentru cetățeni” (EpC) în a permite cetățenilor să participe direct la evoluția politicilor UE; solicită, cu toate acestea, Comisiei, să ia măsuri pentru ca ICE să nu mai fie finanțată din bugetul limitat al programului EpC, cum este cazul actualmente, și solicită insistent statelor membre să se implice mai mult în susținerea financiară a ambelor acțiuni;

14. remarcă că sistemul de sume forfetare și rate fixe trebuie să țină seama de diferențele de prețuri din UE, în funcție de costul vieții din statele membre; recomandă reorganizarea acestui sistem și reducerea prefinanțării pentru ca proiectele finanțate să fie viabile și pentru a sprijini mai bine cooperarea între administrațiile sau organizațiile locale aflate la o distanță mai mare, precum și, în special, pentru a facilita implicarea organizațiilor de dimensiuni mai mici, cu o capacitate financiară limitată, și a participanților cu nevoi speciale;

15. cere Comisiei și Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură (AEEAC) să analizeze cu regularitate consecințele pe care le-au avut o serie de dispoziții bugetare pentru solicitanți și pentru potențialii solicitanți eligibili; solicită, în special, efectuarea unei evaluări care să determine dacă rata redusă de prefinanțare (de la 50 % la 40 % pentru proiecte și de la 80 % la 50 % pentru granturile de funcționare și punctele de contact naționale (PNC)) aplicată în 2015 din cauza lipsei acute a creditelor de plată, nevoia de cofinanțare și aplicarea aceluiași parametri, indiferent de costul real al vieții și de izolarea geografică, ar fi putut defavoriza sau ar putea în continuare să defavorizeze unele tipuri de organizații și anumite state membre; le cere, totodată, să elaboreze noi strategii menite să aducă instituțiile europene mai aproape de cetățeni și să informeze mai bine cetățenii cu privire la diferitele politici ale UE;

16. remarcă faptul că în sistemul de sume forfetare și rate fixe ar trebui să fie inclus un parametru suplimentar, astfel încât persoanele cu nevoi speciale să poată fi integrate mai eficient, deoarece, pentru a permite participarea persoanelor cu handicap, este nevoie de mai mult personal și, deseori, de măsuri suplimentare, care ar genera, însă, costuri mai ridicate;

17. subliniază că granturile operaționale garantează independența beneficiarilor (cum ar fi grupurile de reflecție) și oferă posibilitatea unei planificări pe termen lung, pentru a realiza activități conduse de o reală viziune și pentru a acumula cunoștințe aprofundate; recomandă utilizarea unor criterii, indicatori și raportări anuale specifice, pentru a monitoriza progresele înregistrate în atingerea obiectivelor și pentru a se asigura că aceste sisteme de finanțare nu conduc la dependența beneficiarilor de Comisie;

18. invită Comisia și AEEAC să justifice public cheltuielile efectuate prin intermediul componente 3 pentru Acțiunea orizontală – Valorificare – Analiză, diseminarea și utilizarea rezultatelor proiectelor;

19. invită Comisia și AEEAC să includă în raportul de evaluare intermediară, cu termen până la 31 decembrie 2017, o evaluare detaliată a execuției financiare și bugetare a programului și să tragă concluziile care se impun din această evaluare pentru a redefini obiectivele viitoare și pentru a ajusta cerințele bugetare ale programului în următorul cadru financiar multianual;

Aspecte de coordonare și comunicare

20. invită Comisia să colecteze toate informațiile utile cu privire la programul „Europa pentru cetățeni” (ghidul programului, prioritățile, apeluri la propuneri, proiecte anterioare și în curs, rezultatele și concluziile trase, buletinul informativ), împreună cu toate programele, acțiunile, granturile și fondurile structurale care legate de cetățenia europeană (cum ar fi Inițiativa cetățenească europeană sau Serviciul European de Voluntariat), și să le publice pe un portal de comunicare unic și ușor de utilizat (o platformă online de tip „ghiseu unic”), accesibil în egală măsură persoanelor cu

Joi, 2 martie 2017

dizabilități; recomandă ca această platformă să fie utilizată ca un registru public cu detaliile de contact ale beneficiarilor și ca mijloc de a prezenta descrierile proiectelor și de a găsi parteneri din alte țări;

21. subliniază că ar trebui să se adreseze răspunsuri satisfăcătoare în cazul cererilor respinse, indicându-se motivele respingerii, în special în cazul în care entitatea care a transmis o cerere solicită o explicație; sugerează să se analizeze, unde este posibil, posibilitatea de a identifica aspectele prioritare din cererile respinse care au caracteristici similare;

22. subliniază că anumite obiective ale programului Europa pentru cetățeni sunt similare sau complementare cu cele ale Inițiativei cetățenești europene, în special în ceea ce privește încercarea de a încuraja cetățenii să se implice în UE; consideră, prin urmare, că ar trebui să se depună eforturi pentru a avea o abordare comună în elaborarea politicilor UE privind participarea cetățenilor și democrația participativă, susținută de o strategie de comunicare coerentă, pentru a include într-un singur cadru toate programele Comisiei legate de cetățenia europeană, eventual prin promovarea și consolidarea experiențelor directe și a implicării populației;

23. subliniază necesitatea elaborării unei liste deschise cu potențiali parteneri în fiecare stat membru, pentru a facilita parteneriatele între cei care ar dori să acceseze programul Europa pentru cetățeni;

24. recomandă, de asemenea, crearea unei platforme online pentru principalele organizații care activează în domeniul cetățeniei și care beneficiază de program, pentru a pune în comun bunele practici, a consolida capacitățile și a crește vizibilitatea după finalizarea proiectelor;

25. invită Comisia să îmbunătățească imaginea programului și să comunice mai clar publicului obiectivele acestuia, creând o strategie de comunicare atractivă pentru cetățenia europeană – pe rețelele de socializare, publicitate la radio și TV, panouri publicitare – prin consolidarea angajamentului local pentru implicarea activă a PNC și prin actualizarea constantă a conținuturilor și atragerea unei audiențe noi în țările participante, în special în cele în care nivelul de participare este mai mic, cu precădere din rândul tinerilor, al persoanelor cu dizabilități și al persoanelor vulnerabile;

26. consideră că programul ar trebui să facă mai cunoscute modalitățile existente de participare directă în Uniunea Europeană, cum ar fi inițiativa cetățenească europeană, forumurile cetățenești și consultările publice, pentru a crește gradul de informare a opiniei publice cu privire la posibilitățile de participare directă pe care le oferă cadrul instituțional al UE;

27. invită insistent țările participante care nu au făcut încă acest lucru să desemneze un punct de contact național; recomandă o mai bună coordonare și sinergie între aceste țări, statele membre și Comisie;

28. recunoaște că realizarea actualelor obiective ambițioase cu finanțarea limitată avută la dispoziție reprezintă cea mai mare problemă; subliniază importanța rolului statelor membre, regiunilor și guvernelor locale pentru a crește eficacitatea și popularitatea programului, inclusiv prin maximizarea potențialului PNC prin schimburi de experiență cu entitățile responsabile pentru proiecte similare, cum ar fi Erasmus+ și Europa creativă); încurajează AEECA să faciliteze și să stimuleze, ori de câte ori este posibil, sinergia între programele UE, precum Europa creativă, Erasmus+ și Fondul social european, pentru a le maximiza impactul;

29. invită insistent Comisia să își intensifice eforturile pentru simplificarea administrativă, ținând seama de faptul că uneori cerințele formale sunt dificil de îndeplinit pentru organizațiile foarte mici, care nu ar trebui discriminate din motive birocratice;

30. recomandă ca fondurile alocate pentru comunicare să nu fie utilizate pentru comunicarea instituțională a priorităților Uniunii, conform actualelor dispoziții ale articolului 12 din prezentul curent, ci să fie utilizate pentru popularizarea programului ca atare în țările participante, în special în cele în care nivelul de participare este mai scăzut;

Obiectul și obiectivele programului

31. recomandă, în programul de următoare generație, formalizarea abordării multianuale în definirea priorităților și consolidarea sinergiilor între axele și componentele programului; subliniază că orice schimbare a structurii programului ar trebui să fie efectuată astfel încât să elimine posibilitățile de confuzie pentru utilizatorii săi finali, care i-ar reduce impactul;

Joi, 2 martie 2017

32. salută accentul puternic pus pe cetățeni și pe aspectele sociale ale UE, dând instituțiilor UE posibilitatea de a colabora direct cu societatea civilă pe teren; subliniază, în cadrul priorităților programului, importanța proiectelor axate pe provocările actuale ale Europei, pe chestiuni precum diversitatea, migrația, refugiații, prevenirea radicalizării, facilitarea incluziunii sociale, dialogul intercultural, soluționarea problemelor de finanțare sau identificarea moștenirii culturale europene comune; invită Comisia și statele membre să consolideze legăturile dintre prioritățile programului și politicile legate de cetățenia europeană, precum și de existența cotidiană a cetățenilor europeni;
33. consideră că programul ar trebui să ajungă la o gamă mai largă de participanți, să garanteze participarea persoanelor cu nevoi speciale și să promoveze participarea persoanelor marginalizate și lipsite de drepturi, inclusiv a migraților, refugiaților și solicitanților de azil;
34. consideră că, dacă este cazul, programul ar trebui să se bazeze pe actualele inițiative de succes din teren, cum ar fi înfrățirea orașelor;
35. subliniază necesitatea de a dezvolta, în cadrul componentei „Memoria europeană”, o identitate europeană orientată spre viitor, și nu doar spre trecut, pluralistă, transculturală și deschisă fluxurilor migratorii și influențelor din restul lumii, în vederea realizării unei integrări comune, bazate pe valorile europene și pe patrimoniul laic și spiritual european; subliniază că istoria nu trebuie folosită ca instrument de divizare, ci ca oportunitate de afruntare a provocărilor contemporane, printr-o interpretare sensibilă și prin programe de educație specifică inteligente; subliniază importanța încurajării proiectelor intergeneraționale, care permit schimbul de experiență între generațiile în vârstă și cel mai tinere;
36. subliniază că trebuie încurajate proiectele care prezintă noi moduri de discuție cu cetățenii, într-un format și un stil atractive, propunând o abordare multidimensională;
37. propune publicarea anuală de către Comisie a unui raport de sinteză care să conțină principalele propuneri de îmbunătățire a proiectului european exprimate de participanții la proiectele finanțate de programul „Europa pentru cetățeni”;
38. subliniază necesitatea de a îmbogăți programul cu propuneri privind participarea cetățenilor la procesul democratic și la procesul decizional al UE într-un mod care să contribuie la capacitarea cetățenilor în exercitarea propriilor drepturi, de exemplu prin implementarea e-democrației; solicită, pentru a realiza acest lucru, Uniunii și statelor sale membre să elaboreze măsuri și politici pentru dezvoltarea unor abilități transferabile de gândire critică și creativă și a competențelor în domeniul digital și media, precum și pentru promovarea incluziunii și stimularea curiozității, în special în rândul copiilor și tinerilor, astfel încât aceștia să fie în măsură să ia decizii în cunoștință de cauză și să contribuie în mod pozitiv la procesele democratice;
39. subliniază că participarea la program a țărilor care doresc să devină membre ale UE va conduce la o mai bună înțelegere reciprocă și la o cooperare mai apropiată; recomandă o mai mare internaționalizare a programului, în special prin invitarea tuturor țărilor membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) și Spațiului Economic European (SEE), a statelor în curs de aderare și a statelor candidate să conlucreze cu statele membre ale UE pentru prezentarea candidaturilor la proiecte; solicită intensificarea cooperării între ONG-urile din UE, din țările Parteneriatului Estic și Sudic și din țările potențial candidate, pentru a apropia mai mult UE de cetățeni; propune promovarea cooperării între organizațiile din UE și cele din țările învecinate în privința valorilor europene;
40. subliniază necesitatea dezvoltării înfrățirii orașelor, punând accentul pe modalitățile de utilizare mai eficiente a schemei, pe promovarea și pe rezultatele acesteia, inclusiv pe alocarea adecvată a resurselor financiare;

o

o o

41. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.
-